

Informacija o gospodarskim kretanjima

svibanj 2022.

Sažetak

Model brze procjene BDP-a upućuje na ubrzanje gospodarskog rasta u prvom tromjesečju 2022. godine, pa se i na godišnjoj razini očekuje povećanje realne ekonomske aktivnosti. Na tržištu rada u prvom tromjesečju 2022. godine nastavlja se rast zaposlenosti, pri čemu se blago ubrzava i rast bruto nominalnih plaća. Inflacija potrošačkih cijena ubrzala se sa 6,3% u veljači na 7,3% u ožujku, uglavnom zbog povećanja cijena naftnih derivata i hrane. U travnju se nastavilo povećavanje kratkoročnih i dugoročnih troškova financiranja države, a blago su porasle i kamatne stope na kredite poduzećima. Ukupni plasmani banaka zabilježili su ubrzavanje godišnjeg rasta s 4,0% u veljači na 5,0% u ožujku, što u najvećoj mjeri odražava snažno ubrzavanje rasta plasmana nefinansijskim poduzećima (s 3,6% na 7,5%). Istodobno se godišnja stopa rasta plasmana stanovništvu samo blago povećala (na 4,5%), pri čemu se rast stambenih i gotovinskih nenamjenskih kredita zadržao na razini prethodnog mjeseca. Prema ovogodišnjem travanjskom fiskalnom izvješću opća je država u 2021. ostvarila manjak u proračunu u iznosu od 2,9% BDP-a, što je zamjetno poboljšanje u odnosu na 2020. godinu. Takva kretanja poglavito su posljedica rasta prihoda zbog oporavka gospodarske aktivnosti te pada potpora gospodarstvu povezanih s pandemijom. Prema podacima Ministarstva finansija u prvom tromjesečju 2022. godine ostvaren je malo povoljniji manjak središnje države u odnosu na isto razdoblje 2021., pri čemu je primjetno usporavanje godišnjeg rasta prihoda i rashoda.

Model brze procjene BDP-a upućuje na ubrzavanje rasta realne ekonomske aktivnosti u prvom tromjesečju 2022. godine. Unatoč tromjesečnom ubrzavanju, godišnja stopa rasta mogla bi biti malo manja nego u prethodnom tromjesečju, zbog isčezavanja baznog učinka (Slika 1.). Na gospodarski rast početkom godine upućuju podaci o industrijskoj proizvodnji, koja je u prvom tromjesečju 2022. bila za 1,5% veća u odnosu na kraj 2021. Međutim, njezin rast na tromjesečnoj razini odražava ponajprije povoljna kretanja u veljači, kada je zabilježeno mješevno povećanje industrijske proizvodnje od 2,7%, nakon čega se u ožujku ona smanjila za 2,6% u odnosu na prethodni mjesec (Slika 3.). Rastu na tromjesečnoj razini, promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, ponajprije je pridonjelo povećanje proizvodnje intermedijarnih dobara, čiji se mješevni rast u ožujku nastavio peti mjesec zaredom. Osim toga, u razdoblju od siječnja do ožujka, u usporedbi s prethodnim tromjesečjem, povećala se i proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Proizvodnja se ostalih sastavnica GIG-a smanjila (Slika 4.). Obujam građevinskih radova u siječnju i veljači porastao je za 1,7% u odnosu na prosjek iz prethodna tri mjeseca (Slika 5.), pri čemu su se povećali radovi i na zgradama (1,3%) i na ostalim građevinama (3,8%) (Slika 6.). Povećanje na tromjesečnoj razini odražava u prvom redu povoljnija kretanja u veljači, pri čemu je na mješevnoj razini bilo zabilježeno povećanje ukupne građevinske aktivnosti od 1,2%, nakon malog pada u siječnju (-0,3%). Pritom rast obujma građevinskih radova u veljači odražava povećanje radova i na zgradama i na ostalim građevinama. Realni promet od trgovine na malo bio je u prvom tromjesečju ove godine za 1,5% manji u odnosu na prethodno tromjeseče, kada je zabilježena stagnacija. Tako je na početku 2022. ostvareno prvo smanjenje trgovine na malo na tromjesečnoj razini od sredine 2020. Iako je u veljači i ožujku zabilježen rast prometa od trgovine na malo na mješevnoj razini (1,6% i 2,0%, slijedom), to nije bilo dovoljno da bi se nadoknadio njezin pad u siječnju od 3,9% (Slika 7.). Nepovoljna kretanja u trgovini na malo mogu se povezati s ubrzavanjem inflacije, padom realnih plaća i pogoršanjem potrošačkog optimizma.

Indeks pouzdanja potrošača porastao je u travnju ove godine, nakon što se od svibnja 2021. uglavnom smanjivao uz privremeni blagi oporavak na prijelazu godine. Rast indeksa u travnju odražava poboljšanje očekivanja finansijske situacije u kućanstvu i ukupne ekonomske situacije u Hrvatskoj za godinu dana, koja su više nego poništila pogoršanje ocjene trenutne finansijske situacije u kućanstvu i očekivanja oko potrošnje u sljedećih 12 mjeseci na kupnju trajnih dobara u odnosu na proteklih 12 mjeseci. Ipak, razina potrošačkog optimizma u travnju ostala

je ispod prosječne razine iz prva tri mjeseca ove godine, pa bi osobna potrošnja mogla ostati prigušena i u drugom tromjesečju. Poslovni se optimizam u travnju poboljšao u svim djelatnostima osim u uslugama. Međutim, jedino su poslovni subjekti u industriji imali bolja očekivanja u odnosu na prvo tromjeseče ove godine (Slika 8.).

Sezonski prilagođen broj zaposlenih u prvom tromjesečju 2022. nastavio je rasti istim intenzitetom te je za 0,7% bio veći u odnosu na prethodno razdoblje uz najsnažniji rast ostvaren u djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane. Pritom je pri kraju tromjesečja došlo do usporavanja rasta te je broj zaposlenih u ožujku bio podjednak onome iz veljače. Na godišnjoj razini, zaposlenost je bila viša za 2,3% (Slika 15.). U prvom tromjesečju usporio se pad nezaposlenosti, pri čemu je broj nezaposlenih u ožujku također ostao na podjednakoj razini kao u veljači. Stopa slobodnih radnih mjesta smanjila se, kao i administrativna stopa nezaposlenosti (6,8% radne snage u prvom tromjesečju 2022. u odnosu na 7,2% u četvrtom tromjesečju 2021.) (Slika 16.).

Kada je riječ o kretanju plaće, rast prosječne nominalne bruto plaće na tromjesečnoj se razini nastavio ubrzavati treće tromjeseče zaredom, a u prvom tromjesečju iznosi je 2,4%. Spomenutom rastu ponajviše je pridonjelo ubrzanje povećanja plaće izvan javnih i državnih službi. S druge strane, realne su se bruto plaće, nakon stagnacije sredinom prethodne godine, nastavile smanjivati već drugo tromjeseče zaredom (Slika 17.).

U ožujku se inflacija potrošačkih cijena nastavila ubrzavati te je dosegnula 7,3% (nakon 6,3% u veljači). To je bio rezultat povećanja doprinosa energije ukupnoj inflaciji, poglavito naftnih derivata, koji su u ožujku poskupjeli za oko 10% u usporedbi s prethodnim mjesecom. Spomenuta kretanja zrcale snažan porast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, do kojeg je došlo nakon invazije Rusije na Ukrajinu, a porast bi bio i malo veći da 7. ožujka nisu bile fiksirane marže trgovaca naftnim derivatima i privremeno smanjene trošarine na benzinska i dizelska goriva s obzirom na to da je prosječna cijena barela sirove nafte tipa Brent u ožujku dosegnula razinu od 116 USD, uz vrlo velike oscilacije unutar mjeseca, što je za oko 17% više nego 23. veljače. Zbog važne uloge koju Rusija i Ukrajina imaju u opskrbi poljoprivrednim sirovinama (žitarice, suncokret) i umjetnim gnojivom na globalnoj razini, u ožujku su se dodatno pojačali pritisci na rast cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu, pa se ubrzao i porast cijena hrane (s 10,2% u veljači na 11,2% u ožujku). Intenzitet porasta cijena hrane donekle je ublažilo smanjenje PDV-a na određene prehrambene proizvode, koje su pojedini trgovaci laci prenijeli u maloprodajne cijene i prije 1. travnja,

kada je započela primjena. Uz energiju i hranu, ubrzavanje godišnje stope inflacije bilo je i rezultat povećanja godišnje stope rasta cijena industrijskih proizvoda (poglavito odjeće te potrošnih proizvoda za kućanstvo) kao i usluga (napose onih vezanih uz ugostiteljstvo). Slijedom navedenog, temeljna se inflacija ubrzala s 5,9% u veljači na 6,7% u ožujku. Inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC-om) u ožujku se ubrzala na 7,3% (sa 6,3% u veljači), što je za 0,1 postotni bod niže od stope inflacije u europodručju. Stopa temeljne inflacije (mjerena HIPC-om bez energije, hrane, pića i duhanu) u ožujku se u Hrvatskoj znatno ubrzala na 4,7%, te je bila za 1,8 postotnih bodova viša od one u europodručju. Godišnji rast proizvođačkih cijena na domaćem tržištu ubrzao se s 21,3% u veljači na 24,7% u ožujku. Isključujući energiju, godišnji rast proizvođačkih cijena ubrzao se sa 6,2% u veljači na 6,8% u ožujku.

Početkom 2022. nastavio se primjetan rast robne razmjene s inozemstvom. Tako je prema podacima DZS-a ukupan robni izvoz u siječnju 2022. porastao za 9,3% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 10.), ponajprije zahvaljujući većem izvozu energenata (posebno zemnoga i industrijskog plina), zatim kemijskih proizvoda (prije svega medicinskih i farmaceutskih proizvoda) te proizvoda metalske industrije. Za razliku od toga, zamjetno se smanjio izvoz električne energije. Istodobno je ukupan robni uvoz porastao za 8,8% (Slika 11.), ponajviše kao rezultat većeg uvoza energenata (posebno zemnog i industrijskog plina te nafta i naftnih derivata), potom kapitalnih proizvoda, kemijskih proizvoda (prije svega medicinskih i farmaceutskih proizvoda) te cestovnih vozila (Slika 12.). Unatoč nešto bržem rastu izvoza od uvoza, rast uvoza u absolutnom je iznosu premašio rast izvoza te se ukupan manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom povećao za 24,1% (Slika 13.). Isključući li se trgovina energentima, vanjskotrgovinski se manjak povećao znatno manje (za 6,6%). Uključujući i prve agregatne podatke za veljaču 2022., vidljivo je usporavanje rasta robnog izvoza te ubrzavanje rasta robnog uvoza. Tako je, u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja, ukupan robni izvoz u siječnju i veljači 2022. bio veći za 7,8%, uvoz za 10,4%, a manjak za 27,6%.

Nakon višemjesečne blage deprecijacije nominalnog tečaja kune prema euru, na kraju travnja tečaj je iznosio 7,56 EUR/HRK, što je aprecijacija od 0,2% u usporedbi s krajem ožujka ove godine (Slika 22.). U usporedbi s krajem travnja prethodne godine, dnevni nominalni tečaj viši je za 0,1%. Nominalni efektivni tečaj kune na kraju travnja bio je za 0,1% niži u odnosu na kraj ožujka¹. Pritom je jačanje kune prema euru i prema mađarskoj forinti uglavnom poništeno slabljenjem kune prema američkom dolaru.

Eurska kratkoročna kamatna stopa €STR ostala je gotovo nepromijenjena tijekom travnja te je krajem mjeseca iznosiла –0,58%, a šestomjesečni EURIBOR nastavio je rasti i krajem travnja dosegnuo je –0,23% (Slika 26.). Prinosi na državne obveznice SAD-a i Njemačke nastavili su rasti i tijekom travnja (Slika 25.), kao i kod većine usporedivih zemalja. Na takva kretanja i nadalje utječe jačanje inflatornih pritisaka, rastuća neizvjesnost vezana uz rusku agresiju na Ukrajinu te promjena smjera monetarne politike središnjih banaka. Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju u travnju su ostale relativno stabilne, nakon što su se u ožujku uglavnom povećale (Slika 27.). Iznimka su Rumunjska, Madžarska i Poljska, čije su se premije za rizik nastavile povećavati. Premija za rizik za Hrvatsku na kraju travnja iznosila je 108 baznih bodova, što je samo neznatno više nego na kraju ožujka.

¹ Tečaj ruskog rublja fiksiran je do daljnega na razini posljednje dostupne referentne vrijednosti ESB-a od 1. ožujka, čime je isključen učinak izražene kolebljivosti te valute na međunarodnom deviznom tržištu na efektivne tečajeve kune.

Na prekonoćnom novčanom tržištu u travnju su ostvareni skromni i uglavnom manji volumeni trgovanja nego u ožujku, a prekonoćne kamatne stope većinom su se zadržale u blago negativnom području i nisu se bitnije promijenile (Slika 27.). U travnju se nastavilo povećavanje kratkoročnih i dugoročnih troškova financiranja države. Kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise Ministarstva finansija porasla je na 0,1%, s 0,05%, koliko je iznosila u ožujku (Slika 30.). Povećanje troškova dugoročnog zaduživanja države vidljivo je u pomicanju krvulje prinosa na hrvatske državne obveznice na malo višu razinu (Slika 31.). Osim toga, država je u travnju na međunarodnom tržištu kapitala izdala desetogodišnju euroobveznicu uz prinos pri izdavanju od 2,975%, a u ožujku tržišni prinos na dugoročnu eursku državnu obveznicu iznosio je 2,31%.

Kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite poduzećima povećala se u ožujku za 33 bazna boda na razinu od 1,92% (Slika 34.), čemu je uglavnom pridonio rast kamatnih stopa na kredite srednjim i velikim poduzećima (Slika 37.). Pad kamatnih stopa na godišnjoj se razini smanjio na samo 15 baznih bodova (Slika 35.), pri čemu je doprinos promjena kamatnih stopa na kredite za investicije i sindicirane kredite postao pozitivan, dok su promjene kamatnih stopa na kredite za obrtna sredstva zadržale negativan godišnji doprinos. Kad je riječ o stanovništvu, kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite tom sektoru u ožujku se smanjila za 4 bazna boda, na razinu od 4,05% (Slika 38.), i to zbog smanjenja kamatne stope na stambene kredite. Na godišnjoj su razini troškovi financiranja stanovništva bili manji za 54 bazna boda (Slika 39.), i to poglavito zbog pada kamatnih stopa na gotovinske nemamjenske kredite i stambene kredite, ali i većeg udjela stambenih kredita u ukupnom financiranju koji se odobravaju uz relativno niže kamatne stope (Slika 40.). Kada je riječ o depozitima, kamatne stope na oročene depozite kredite su se u okvirima uobičajene kolebljivosti (slike 41. i 42.). Razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite u ožujku se samo neznatno smanjila na 3,9 postotnih bodova (Slika 44.), a razlika između kamatnih stopa na stanja ukuptih kredita i depozita na 3,5 postotnih bodova.

Monetarna kretanja u ožujku obilježilo je smanjenje ukupnih likvidnih sredstava (M4) od 2,7 mlrd. kuna ili 0,7% (na osnovi transakcija) kao rezultat snažnog pada neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava, dok je istodobno neto domaća aktiva (NDA) porasla (Slika 45.). Rast NDA odraz je rasta plasmana domaćim sektorima te rasta neto potraživanja od središnje države (Slika 46.), koji je u najvećoj mjeri zabilježen zbog smanjenja depozita države kod HNB-a. Novčana masa (M1) smanjila se na mjesecnoj razini za 0,6 mlrd. kuna (0,3%), što najvećim dijelom odražava smanjenje depozitnog novca nefinansijskih poduzeća. Kvazinovac u ožujku bilježi izraženiji mjesecni pad (2,1 mlrd. kuna ili 1,0%), čemu je ponajviše pridonijelo smanjenje deviznih depozita stanovništva, a u manjoj mjeri i deviznih depozita ostalih domaćih sektora. Na monetarna kretanja u ožujku utjecala je agresija Rusije na Ukrajinu, koja je u prvoj polovini mjeseca rezultirala padom NIA-e monetarnog sustava povezanim s povlačenjem depozita stanovništva. Slijedom navedenog, nastavljeno je usporavanje godišnjeg rasta M4, s 9,6% na 8,2%, i M1, s 14,9% na 13,6% (slike 55. i 56.).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) zabilježili su u ožujku snažan rast od 4,0 mlrd. kuna (1,6%, na osnovi transakcija), pri čemu se njihova godišnja stopa rasta ubrzala s 4,0% na 5,0% (Slika 47.). Tijekom ožujka najviše su porasli plasmani poduzećima (3,5 mlrd. kuna), zatim plasmani stanovništvu (0,9 mlrd. kuna), a plasmani ostalim domaćim sektorima smanjeni su (0,4 mlrd. kuna). U strukturi plasmana stanovništvu nastavio se rast stambenih (0,3 mlrd. kuna) i gotovinskih nemamjenskih kredita (0,3

mlrd. kuna). Pritom su godišnje stope rasta stambenih i gotovinskih nenamjenskih kredita ostale na razinama prethodnog mjeseca (8,0% odnosno 3,4%), pa su se plasmani stanovništву samo blago ubrzali s 4,4% u veljači na 4,5% u ožujku (Slika 49.). Rast se plasmana poduzećima, s druge strane, znatno ubrzao na godišnjoj razini (s 3,6% na 7,5%, Slika 48.).

Bruto međunarodne pričuve povećale su se u travnju za 1,8 mlrd. EUR ili 7,3% u odnosu na prethodni mjesec, pa su na kraju mjeseca iznosile 25,8 mlrd. EUR (Slika 63.). Rastu pričuve najviše je pridonijelo povećanje deviznih depozita države kod HNB-a kao posljedica priljeva deviza od zaduživanja države na međunarodnom tržištu kapitala. Istodobno su neto raspoložive pričuve neznatno porasle (0,1 mlrd. EUR ili 0,6%) te su na kraju mjeseca iznosile 20,6 mlrd. EUR. U odnosu na isti mjesec prethodne godine bruto međunarodne pričuve porasle su za 5,1 mlrd. EUR ili 24,7%, a neto pričuve za 2,1 mlrd. EUR ili 11,5%.

Neto inozemni dug domaćih sektora u prva se dva mjeseca 2022. primjetno povećao, za 0,7 mlrd. EUR (Slika 67.). Tome je najviše pridonijelo pogoršanje neto dužničke pozicije kreditnih institucija zbog istodobnog rasta inozemnih obveza i smanjenja imovine. Osim toga, blago su se povećale neto dužničke obveze ostalih domaćih sektora, uključujući izravna ulaganja, a u podjednakoj se mjeri pogoršala i neto inozemna pozicija HNB-a, isključivo kao rezultat smanjenja imovine poslovnih banka u okviru sustava TARGET2 kojim upravlja središnja banaka. Istodobno su se neto dužničke obveze države samo neznatno povećale. Stanje bruto inozemnog duga na kraju veljače 2022. iznosilo je 46,0 mlrd. EUR, što je za 1,4 mlrd. EUR više negoli na kraju 2021. godine (Slika 69.).

Travanjsko Izvješće o proceduri pri prekomjernom proračunskom manjku i razini duga opće države upućuje na zamjetno

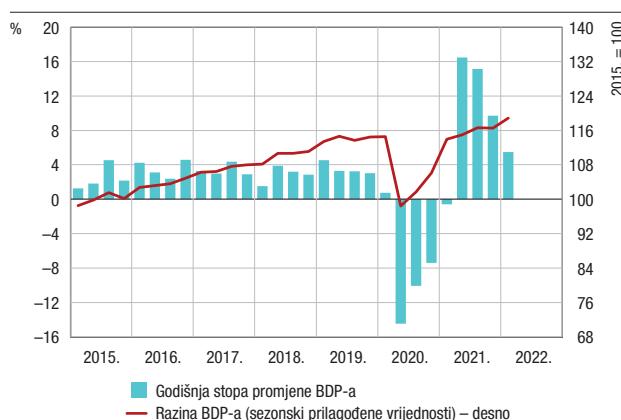
poboljšanje salda proračuna opće države u 2021. godini. Prema metodologiji ESA 2010, manjak opće države tako je u prošloj godini iznosio 2,9% BDP-a, što je poboljšanje od 4,4 postotna boda u odnosu na manjak ostvaren u 2020. godini (7,3% BDP-a). Pritom smanjenje manjka opće države poglavito odražava znatan rast prihoda zbog snažnog oporavka gospodarske aktivnosti, pri čemu su rastu prihoda najviše pridonijeli prihodi od neizravnih poreza, odražavajući oporavak osobne i turističke potrošnje. Istodobno, rashodi proračuna na godišnjoj su razini relativno blago porasli, s obzirom na znatan pad potpora gospodarstvu za ublažavanje posljedica pandemije, smanjenje kapitalnih transfera te nastavak pada kamatnih rashoda. S druge strane, nastavio se relativno snažan rast naknada za zaposlene, najvećim dijelom zbog povećanja osnovice za obračun plaća u javnim i državnim službama.

Prema podacima Ministarstva finacija² u prvom tromjesečju 2022. godine ostvaren je manjak središnje države od 3,3 mlrd. kuna, što je malo povoljnije ostvarenje u odnosu na manjak ostvaren u istom razdoblju 2021. godine (3,5 mlrd. kuna). Navedena kretanja manjka odražavaju nešto viši godišnji rast prihoda (1,7%) u odnosu na rashode (1,2%), pri čemu je primjetno usporavanje godišnjeg rasta prihoda i rashoda, no zbog izostanka dezagregiranih podataka detaljnija analiza nije moguća.

Na kraju siječnja 2022. dug konsolidirane opće države iznosi je 343,3 mlrd. kuna, što je smanjenje za 0,3 mlrd. kuna u usporedbi s razinom na kraju 2021. godine. Kada je riječ o relativnom pokazatelju javnog duga, na kraju siječnja 2021. on je neznatno smanjen na 79,7%, sa 79,8% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2021. godine (Slika 70.).

² Saldo proračuna i ukupni prihodi i rashodi odnose se na mjesecne podatke za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti, koje prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU objavljuje Ministarstvo finacija prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinicu opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljaju tromjesečno.

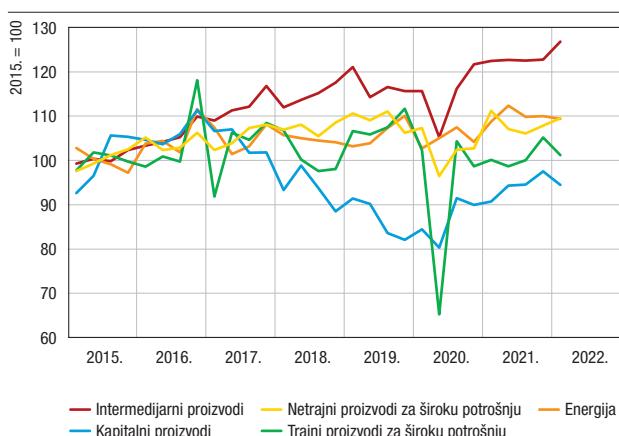
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za prvo tromjeseće 2022. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 29. travnja 2022.

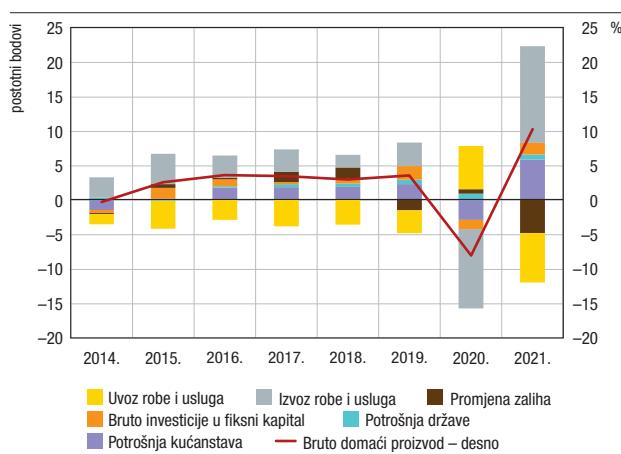
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

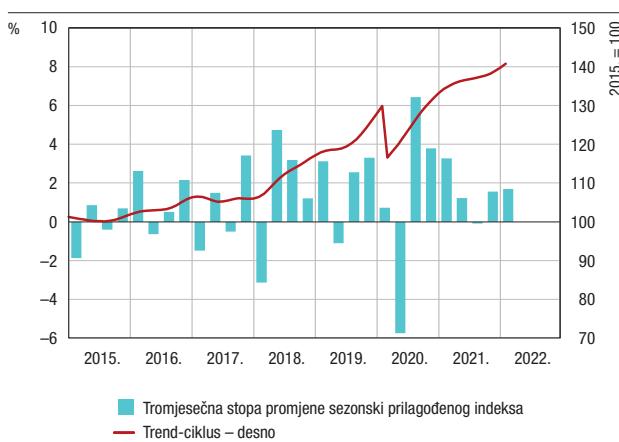
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Izvor: DZS

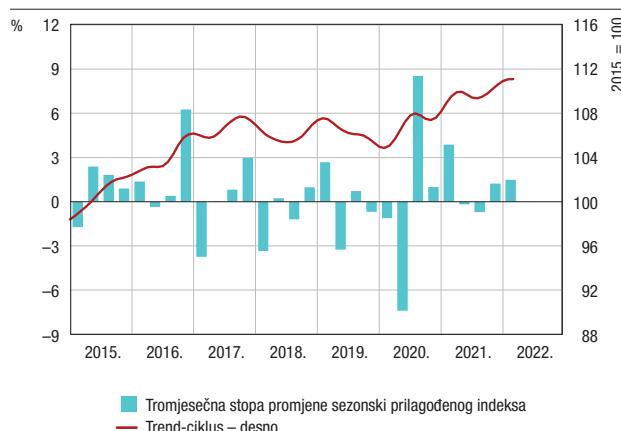
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za prvo tromjeseće 2022. odnosi se na siječanj i veljaču.

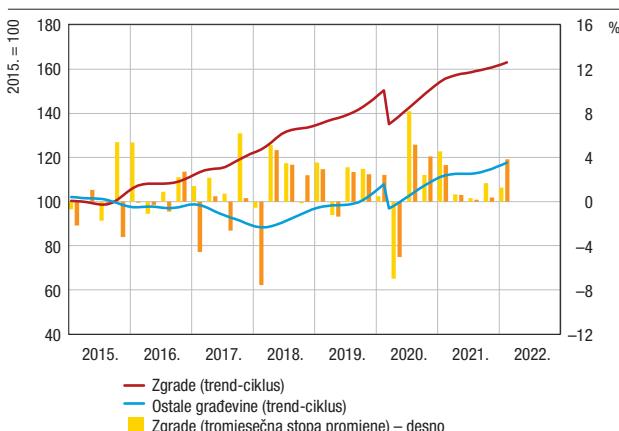
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3. Industrijska proizvodnja

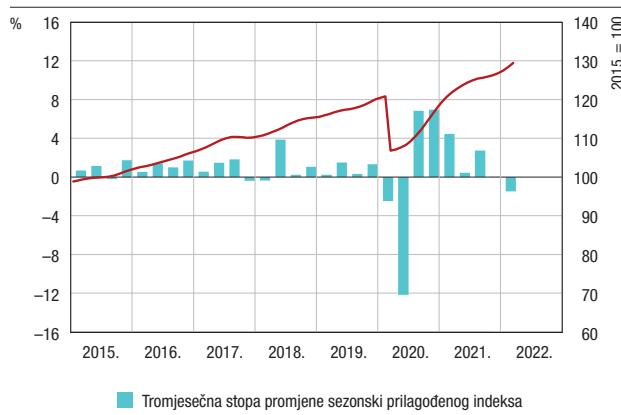

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

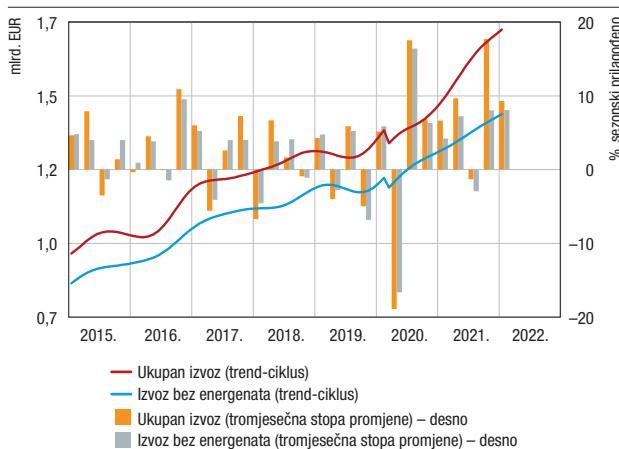
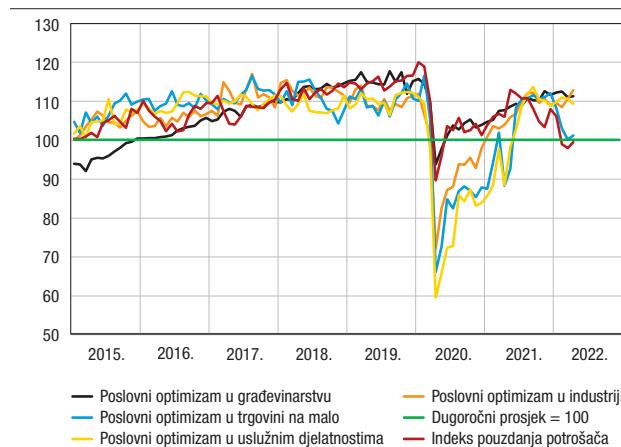
Slika 6. Zgrade i ostale građevine

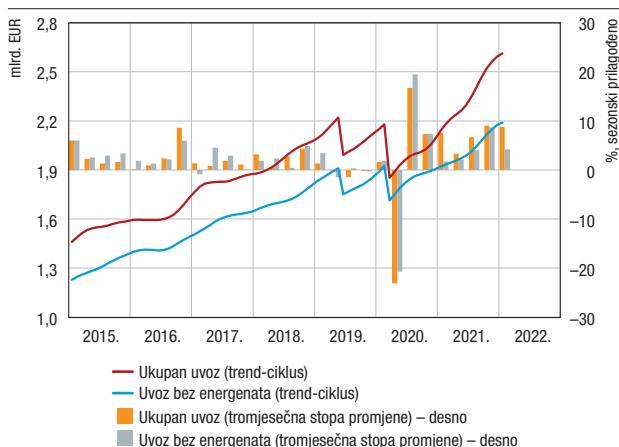
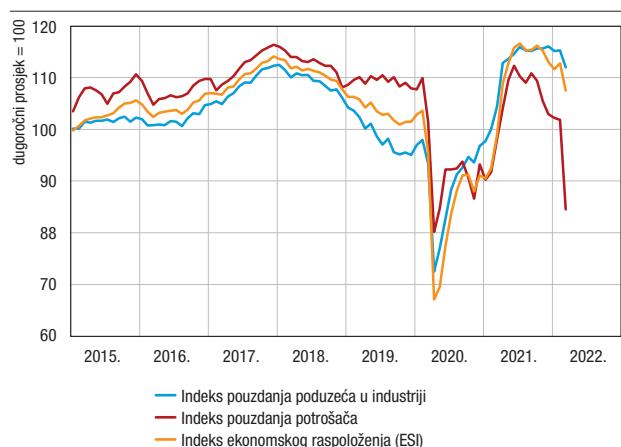
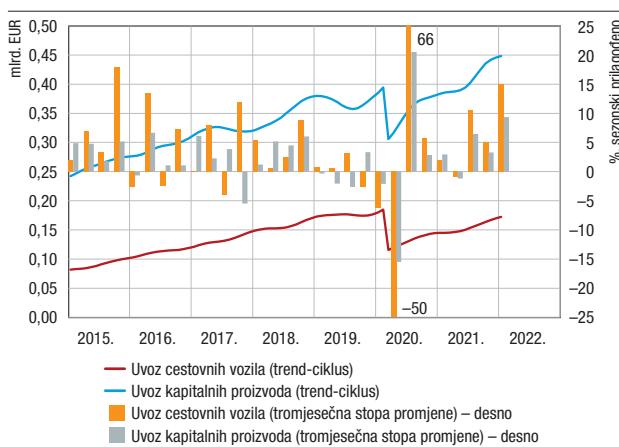
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

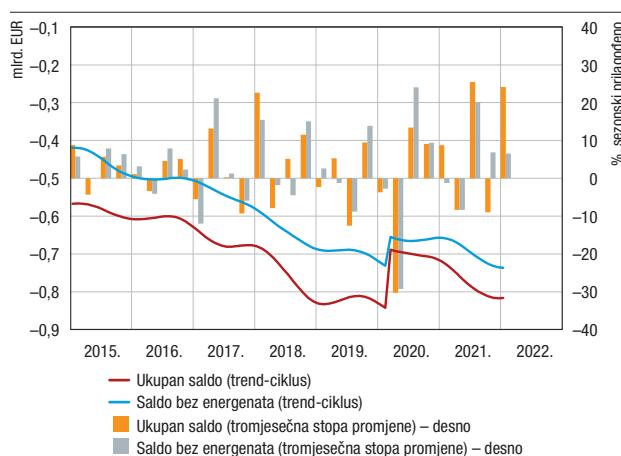
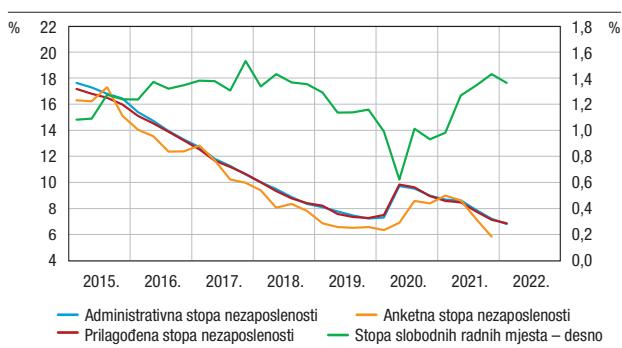
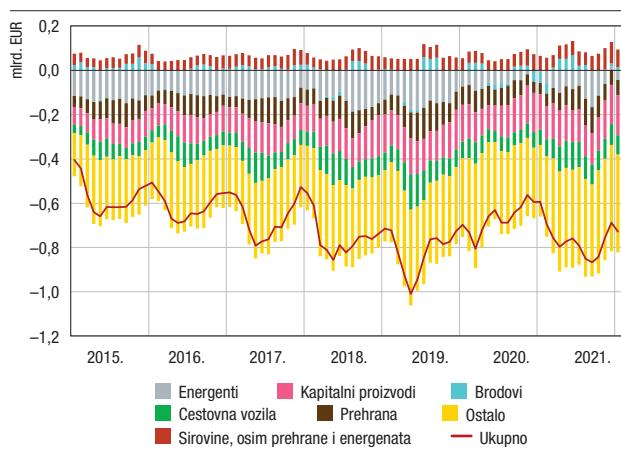
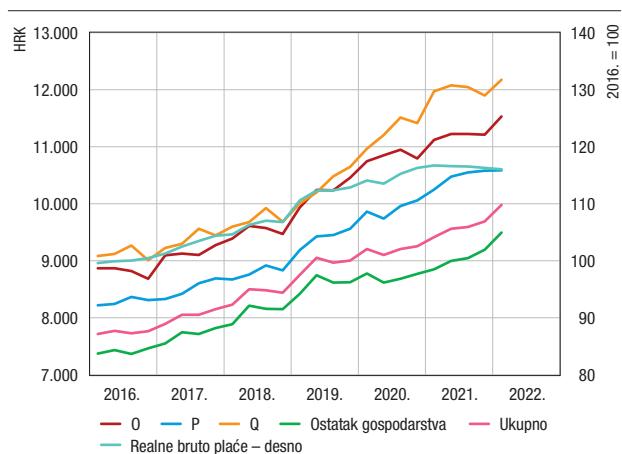
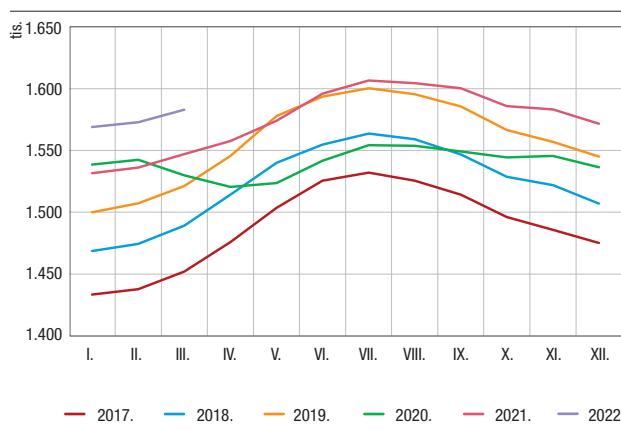
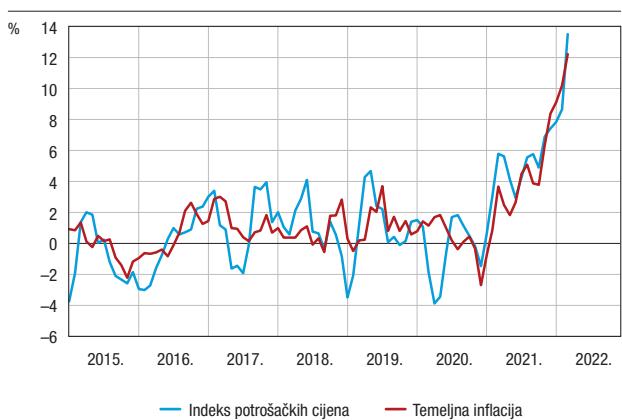
Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

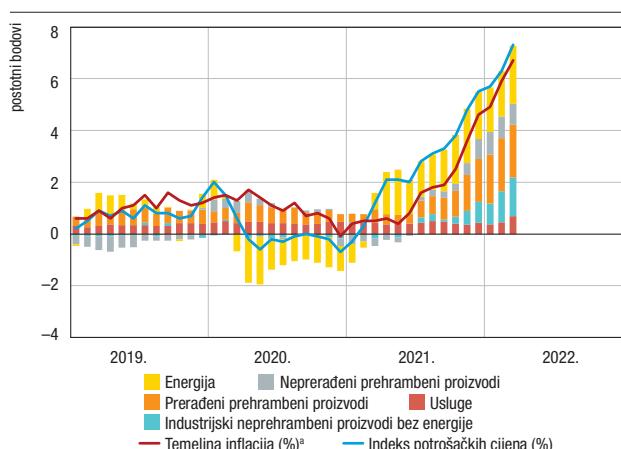
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)Napomena: Podaci za prvo tromjeseče 2022. odnose se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)**Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovнog optimizma**
standardizirane desezonirane vrijednosti

Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)Napomena: Podaci za prvo tromjeseče 2022. odnose se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)**Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u**
sezonski prilagođene serijeNapomena: Podaci zaključno s ožujkom 2022.
Izvor: Eurostat; izračun HNB-a**Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)**Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71–77.
Podaci za prvo tromjeseče 2022. odnose se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene**Slika 16. Stope nezaposlenosti i slobodnih radnih mesta**
sezonski prilagođeni podaci**Slika 14. Saldo robne razmjene po skupinama proizvoda****Slika 17. Prosječna nominalna i realna bruto plaća po djelatnostima NKD-a**
originalni i sezonski prilagođeni podaci**Slika 15. Zaposlenost**
originalni podaci**Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija**
mjesечne stope promjene na godišnjoj razini^a

Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^aTemeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvor: DZS; izračun HNB-a

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesecne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesecne stope	
	II. 22.	III. 22.	III. 21.	III. 22.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	6,3	7,3	1,1	2,1
Energija	10,4	13,3	2,0	4,7
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	10,0	9,5	0,9	0,4
Prerađeni prehrambeni proizvodi	9,1	9,0	1,1	1,0
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	4,6	5,8	1,9	3,1
Usluge	1,7	2,6	-0,1	0,8
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	5,9	6,7	1,1	1,9
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	21,3	24,7	1,0	3,9
Cijene sirove nafte Brent (USD)	53,8	77,3	4,7	20,7
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	25,2	31,6	3,1	8,1

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

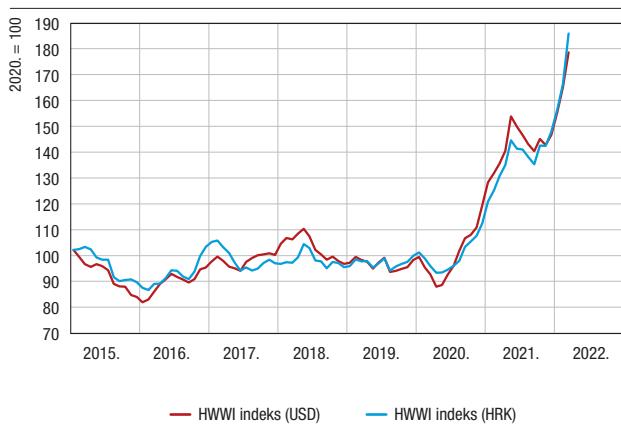
Izvor: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

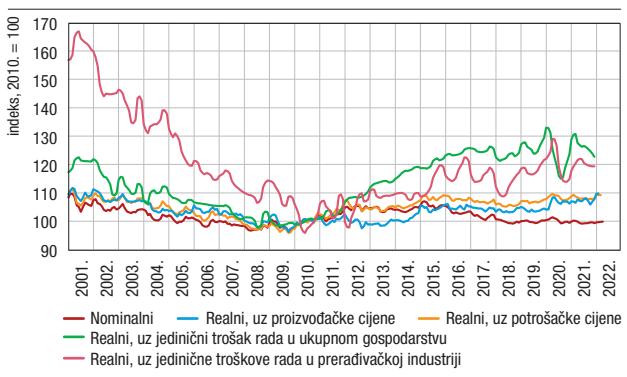
Izvor: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

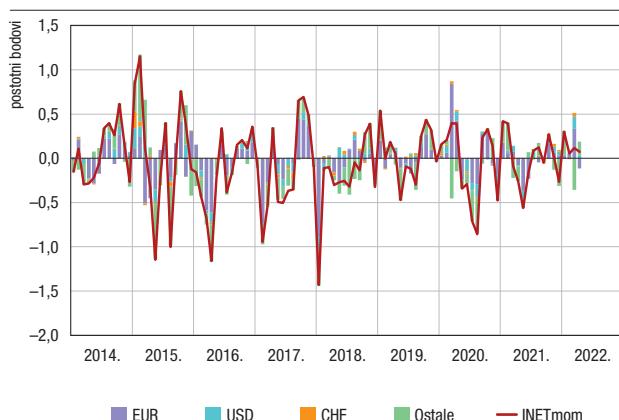
Izvor: HWWI; izračun HNB-a

Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izraženo kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

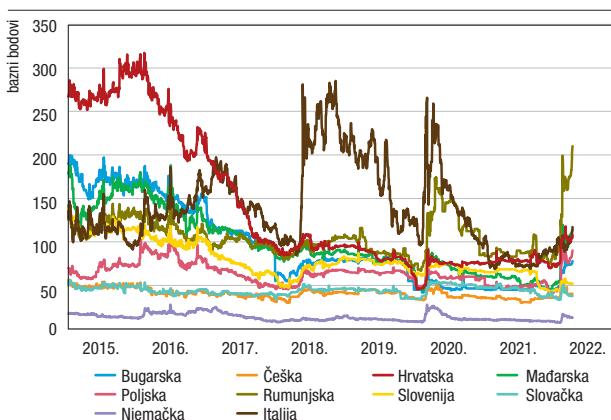
Slika 24. Doprinos^a pojedinih valuta mjesечноj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

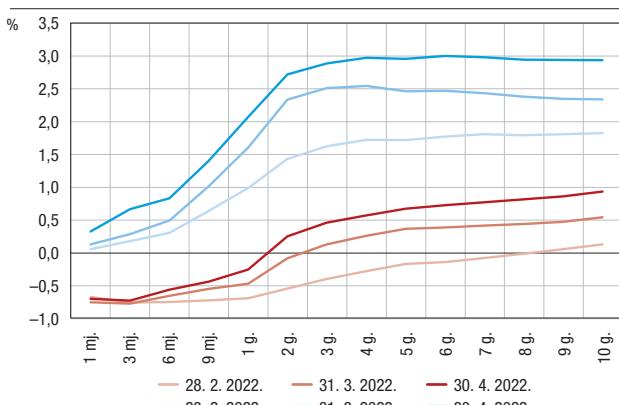
Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabralih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

Izvor: S&P Capital IQ

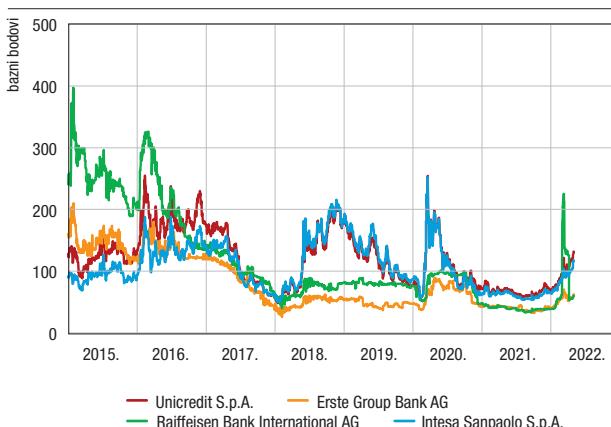
Slika 25. Prinosi do dospijeća na državne obveznice SAD-a i Njemačke

Napomena: Plavom su bojom označeni prinosi na obveznice SAD-a, a crvenom bojom na obveznice Njemačke. Prve četiri označke na pojedini datum odnose se na mjesecne prinose, a ostale na godišnje prinose.

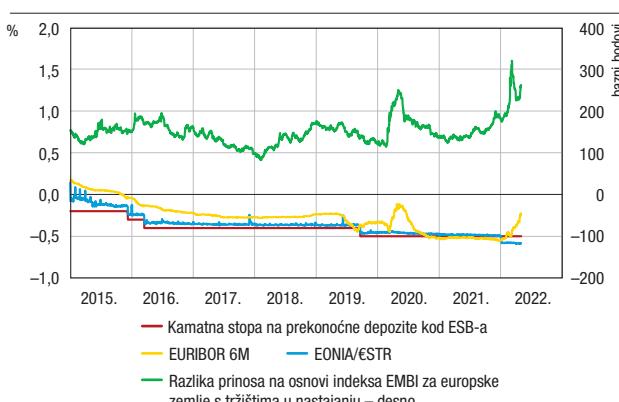
Izvor: Bloomberg

Slika 28. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

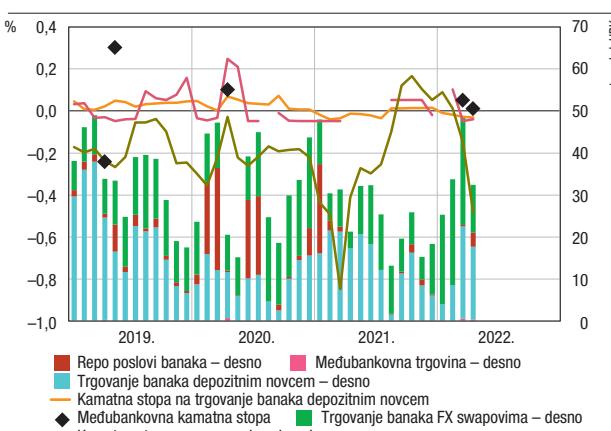
Slika 26. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. Emerging Market Bond Index) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje. Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom ESTR.

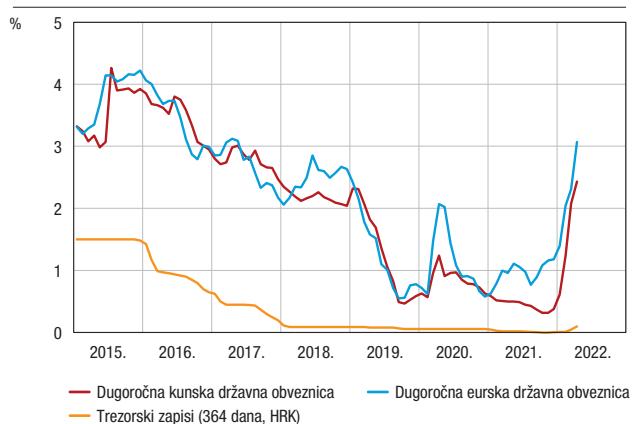
Izvor: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 29. Prekonočne kamatne stope i prometi

Izvor: HNB

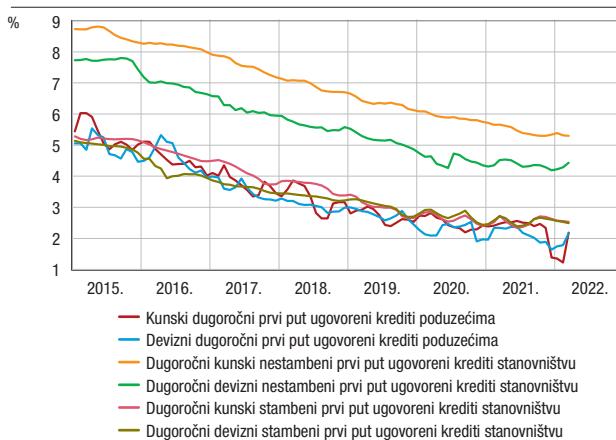
Slika 30. Prinosi na trezorske zapise i obveznice Republike Hrvatske

Napomena: Prinosi na dugoročne obveznice odnose se na obveznice preostalog dospjeća od deset godina, odnosno na obveznice najsličnjeg preostalog dospjeća.

Izvor: HNB

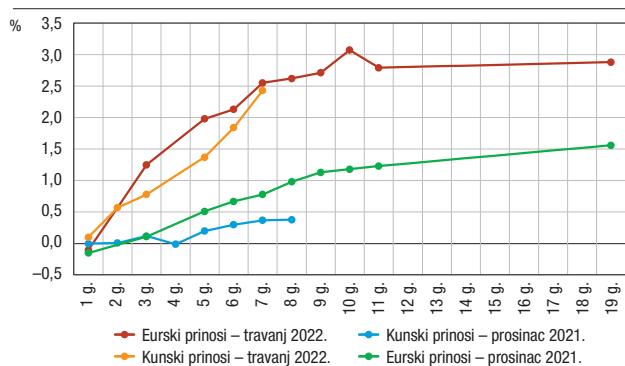
Slika 33. Dugoročni troškovi financiranja

Napomena: Tromjesečni ponderirani pomicni prosjeci. Devizni krediti uključuju i kunske kredite s valutnim klauzulom.

Izvor: HNB

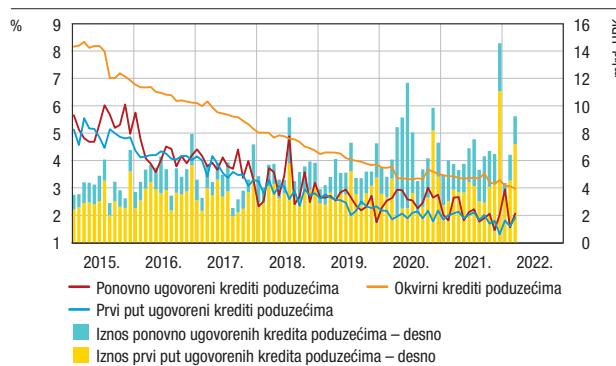
Slika 31. Prinosi do dospjeća na obveznice RH

Napomena: Točkama su označeni ostvareni prinosi, a ostale su vrijednosti interpolirane. Podaci za jednogodišnji prinos odnose se na ostvarenu kamatnu stopu na jednogodišnje trezorske zapise bez valutne klauzule odnosno s valutnom klauzulom u eurima. Prinos na jednogodišnje trezorske zapise bez valutne klauzule za kraj 2021. odnosi se na studeni. Prinos na jednogodišnje trezorske zapise s valutnom klauzulom u eurima odnosi se na listopad 2021. odnosno veljaču 2022.

Izvor: HNB

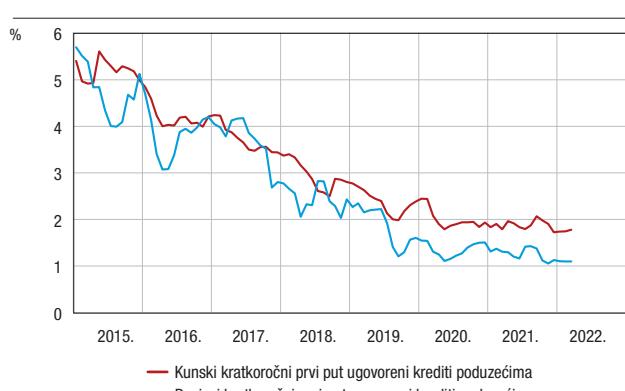
Slika 34. Kamatne stope i iznosi kredita poduzećima

Napomena: Za kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving krediti i potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) nisu dostupni podaci o prvi put ugovorenim kreditima jer su novi poslovi (koji kod ostalih instrumenata osim prvi put ugovorenih kredita uključuju i ponovo ugovorene postojeće kredite) za te instrumente jednaki stanjima, pa su zato svrstani u kategoriju "Okvirni krediti".

Izvor: HNB

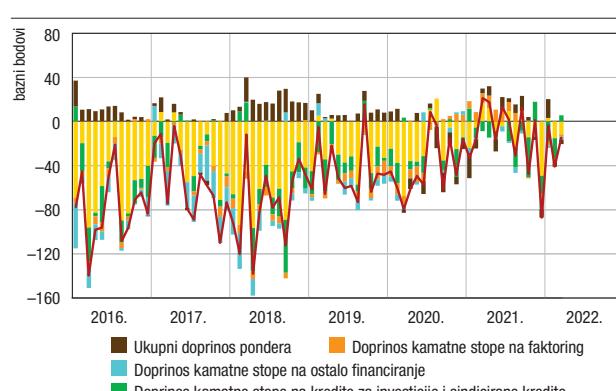
Slika 32. Kratkoročni troškovi financiranja

Napomena: Tromjesečni ponderirani pomicni prosjeci. Devizni krediti uključuju i kunske kredite s valutnom klauzulom. Kamatne stope na kratkoročne prvi put ugovorene kredite stanovništvu ne prikazuju se zbog vrlo niskog udjela u ukupnim prvi put ugovorenim kreditima stanovništvu.

Izvor: HNB

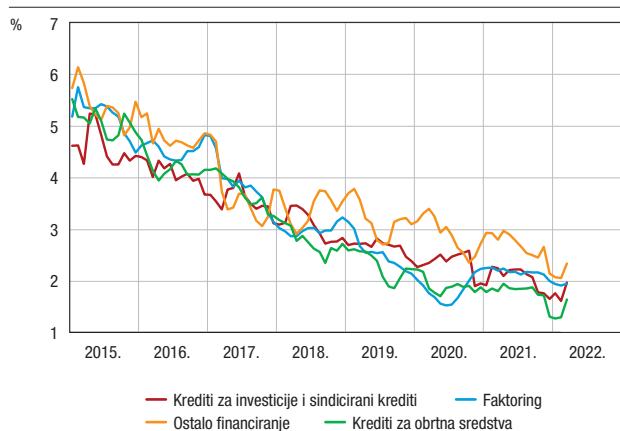
Slika 35. Doprinosi godišnjoj promjeni kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

Napomena: Izračunato na osnovi indeksa Bennet, prema kojem se ukupni doprinos dijeli na učinak kamatne stope i učinak pondera.

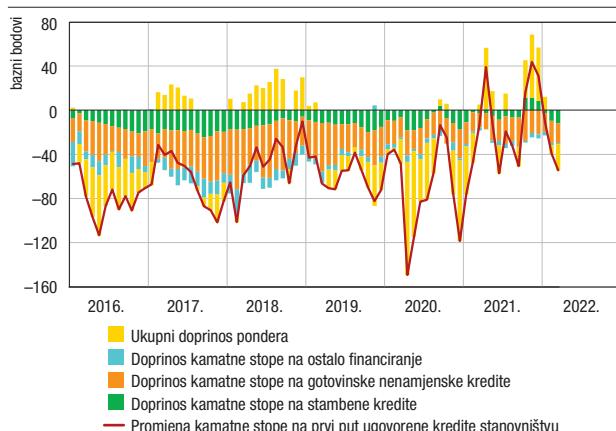
Izvor: HNB

Slika 36. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima prema namjeni

Napomena: Tromjesečni ponderirani pomoći projekti
Izvor: HNB

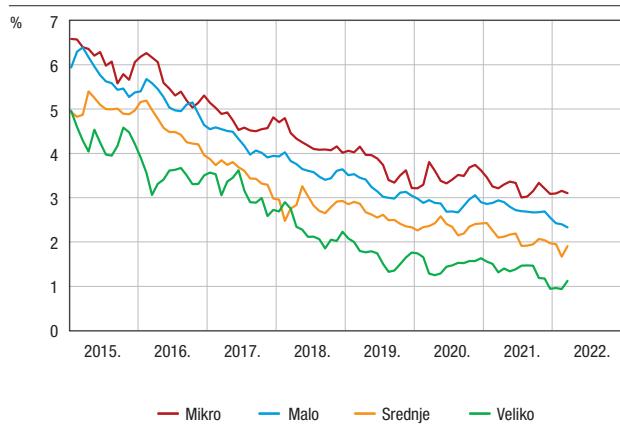
Slika 39. Doprinosi godišnjoj promjeni kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu

Napomena: Izračunato na osnovi indeksa Bennet, prema kojem se ukupni doprinos dijeli na učinak kamatne stope i učinak pondera.

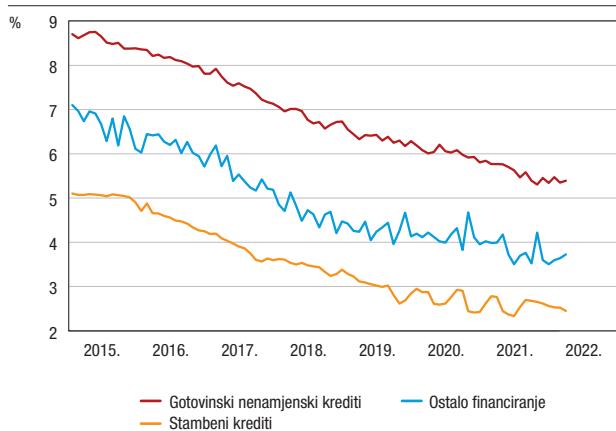
Izvor: HNB

Slika 37. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite prema veličini poduzeća

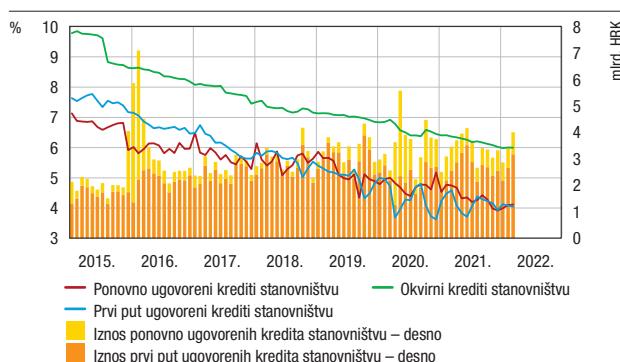
Napomena: Tromjesečni ponderirani pomoći projekti
Izvor: HNB

Slika 40. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu prema namjeni

Izvor: HNB

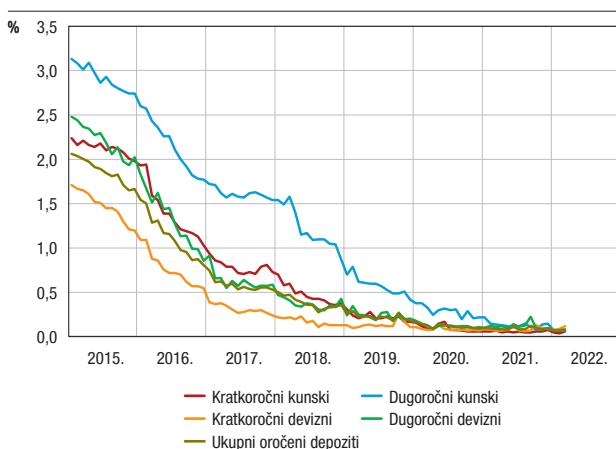
Slika 38. Kamatne stope i iznosi kredita stanovništvu

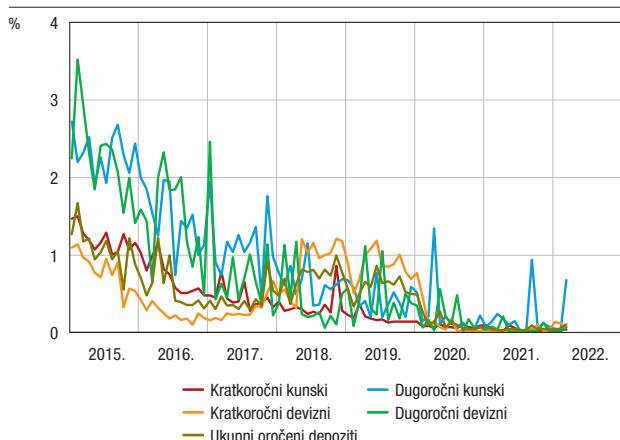
Napomena: Za kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite i potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) nisu dostupni podaci o prvi put ugovorenim kreditima jer su novi poslovi (koji kod ostalih instrumenata osim prvi put ugovorenih kredita uključuju i ponovno ugovorene postojeće kredite) za te instrumente jednaki stanjima, pa su zato svrstani u kategoriju "Okvirni kredit".

Izvor: HNB

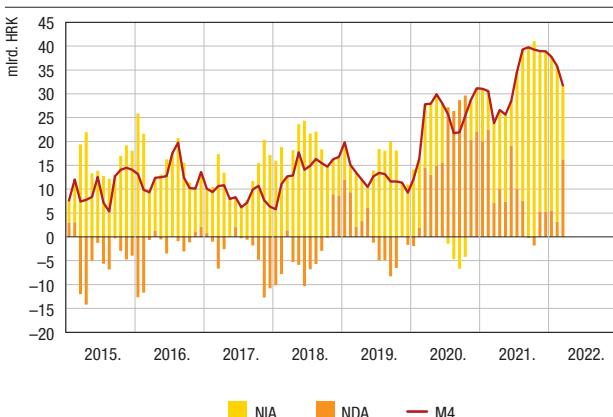
Slika 41. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

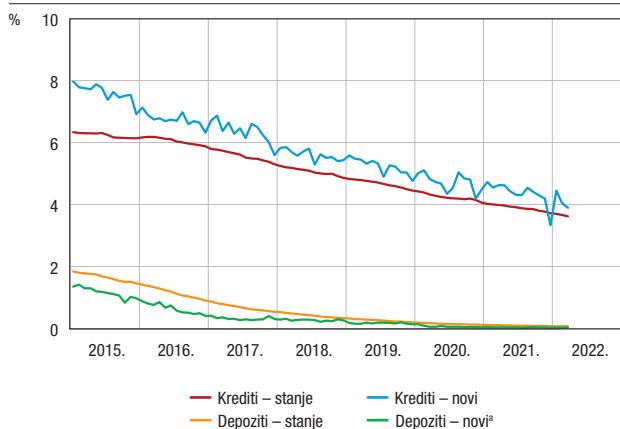
Izvor: HNB

Slika 42. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

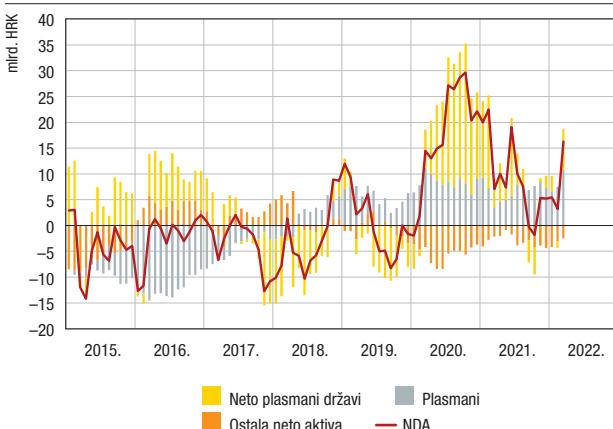
Izvor: HNB

Slika 45. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4)
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

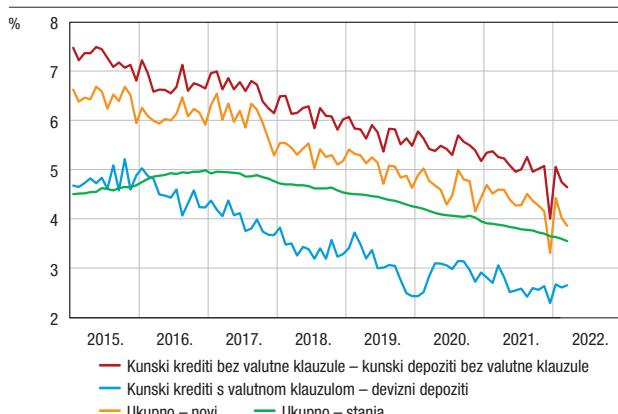
Izvor: HNB

Slika 43. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

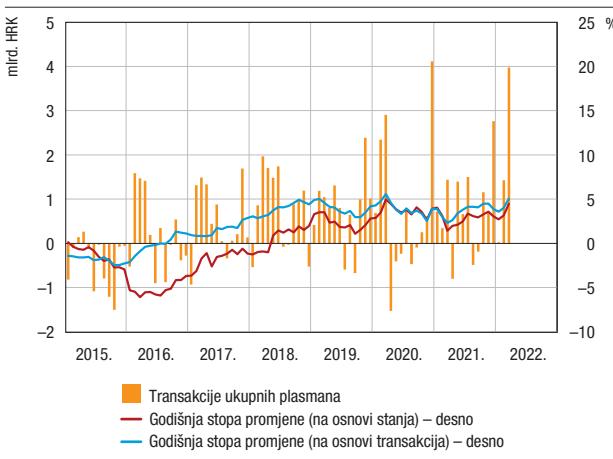
Slika 46. Neto domaća aktiva, struktura
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

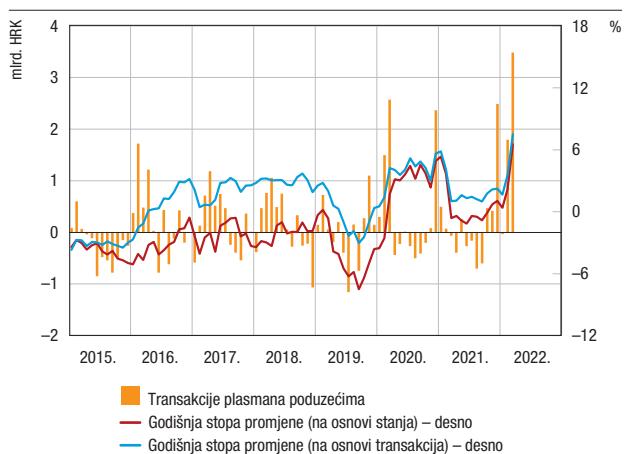
Slika 44. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

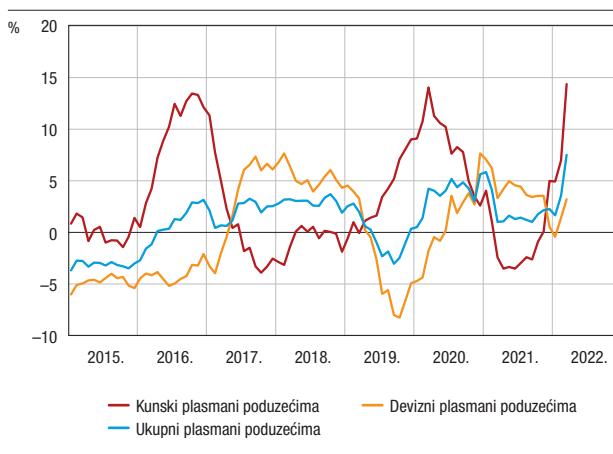
Izvor: HNB

Slika 47. Plasmani

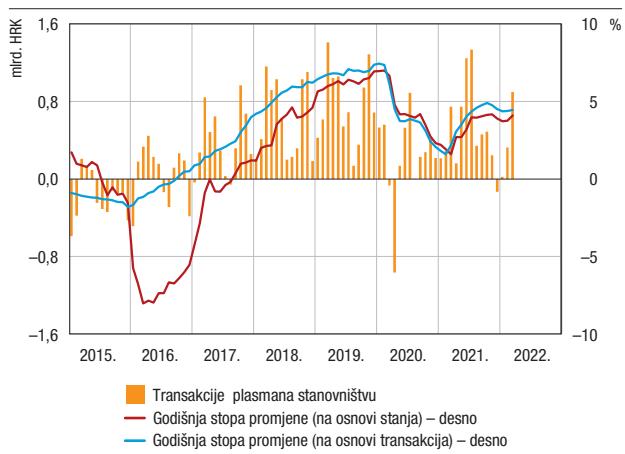
Izvor: HNB

Slika 48. Plasmani poduzećima

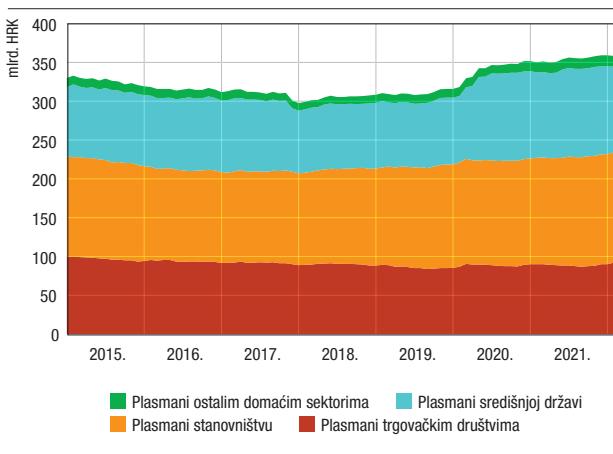
Izvor: HNB

Slika 51. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

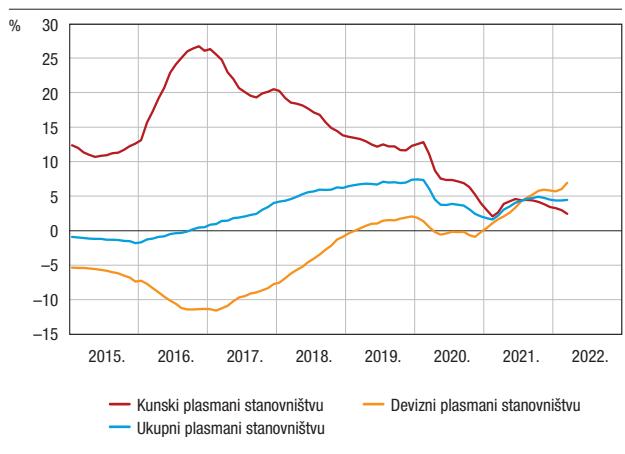
Izvor: HNB

Slika 49. Plasmani stanovništvu

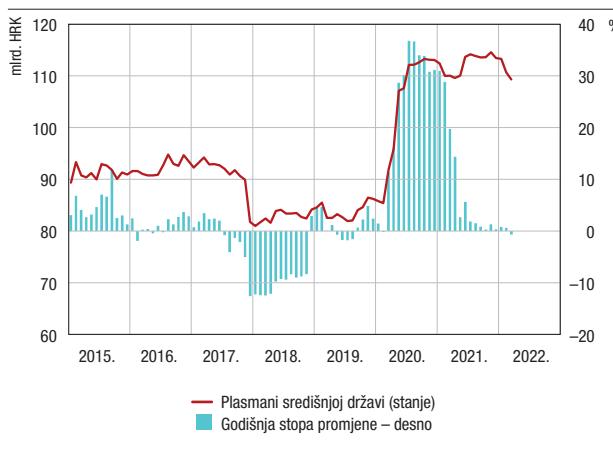
Izvor: HNB

Slika 52. Struktura plasmana monetarnih finansijskih institucija

Izvor: HNB

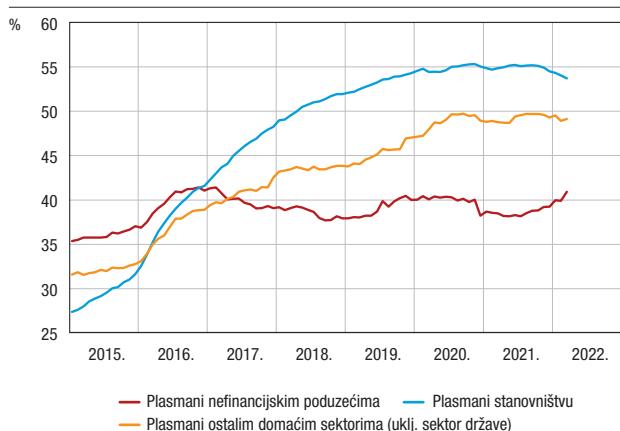
Slika 50. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

Izvor: HNB

Slika 53. Plasmani monetarnih finansijskih institucija središnjoj državi

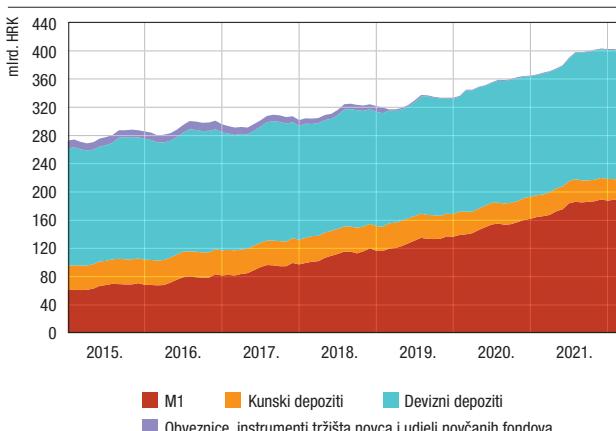
Izvor: HNB

Slika 54. Udio kunkih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

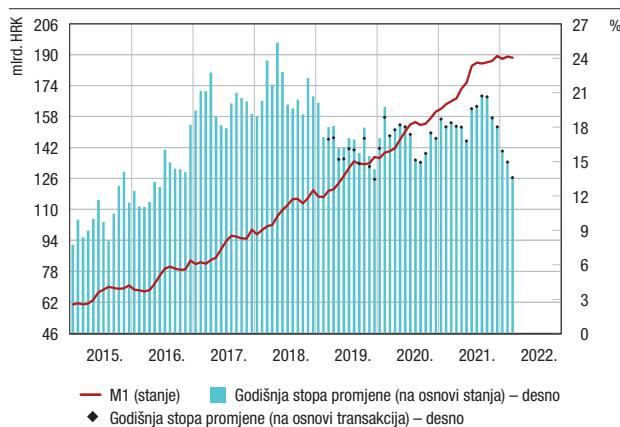
Izvor: HNB

Slika 57. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

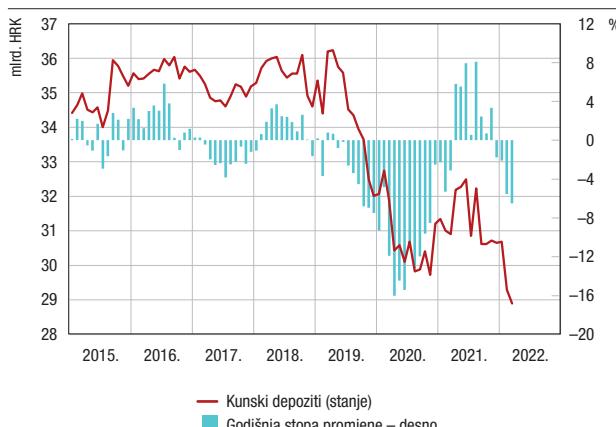
Slika 55. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklassifikacije novčanih fondova.

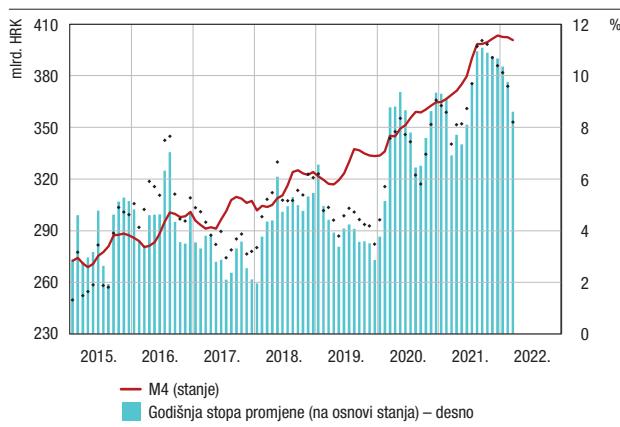
Izvor: HNB

Slika 58. Kunski štedni i oročeni depoziti

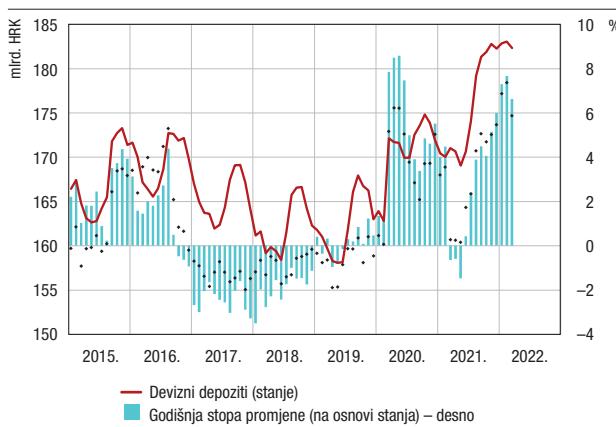
Izvor: HNB

Slika 56. Ukupna likvidna sredstva (M4)

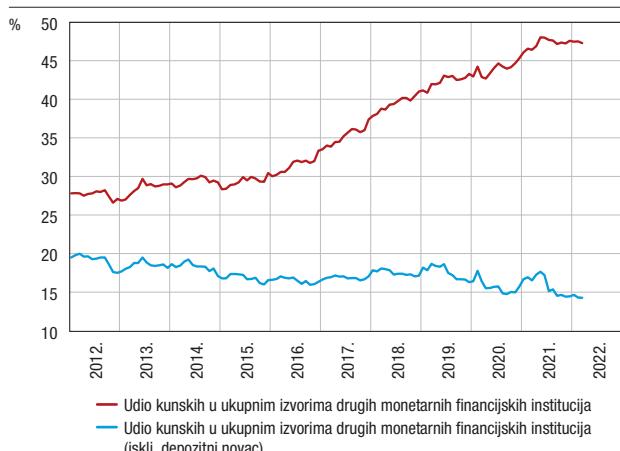

Izvor: HNB

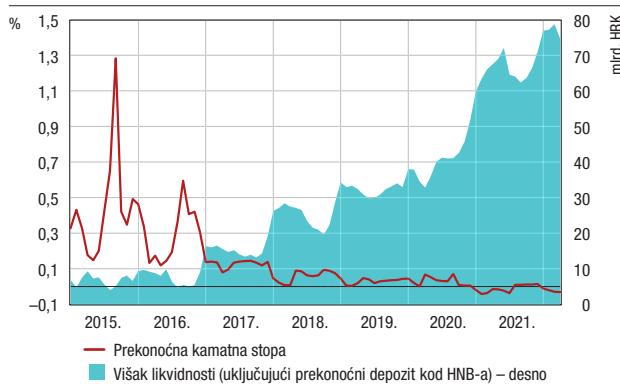
Slika 59. Devizni depoziti

Izvor: HNB

Slika 60. Udio kunske izvora

Izvor: HNB

Slika 61. Likvidnost banaka i prekonočna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekonočna kamatna stopa do kraja 2015. odnosi se na prekonočnu međubankovnu kamatnu stopu, a od početka 2016. odnosi se na prekonočnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

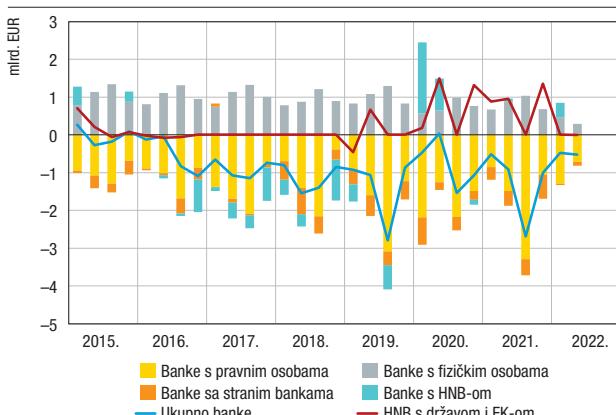
Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca

preliminarni podaci, u milijunima eura

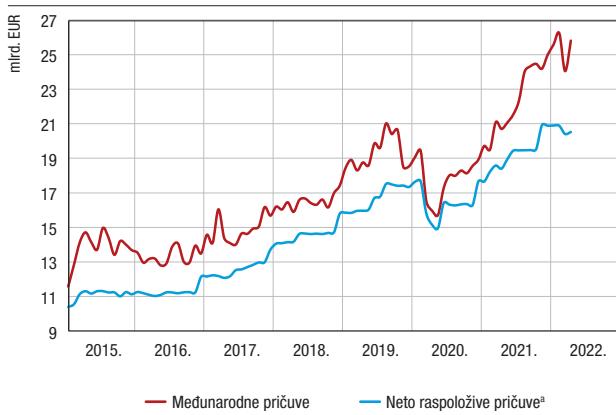
	2020.	2021.	Indeksi	
			2020./2019.	2021./2020.
Tekuće transakcije	-56	1.945	–	–
Kapitalne transakcije	1.074	1.367	120,8	127,3
Financijske transakcije (bez pričuve)	20	-3.481	1,4	–
Međunarodne pričuve HNB-a	603	6.031	60,9	999,7
Neto pogreške i propusti	-395	-762	294,2	193,0

Izvor: HNB

Slika 62. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

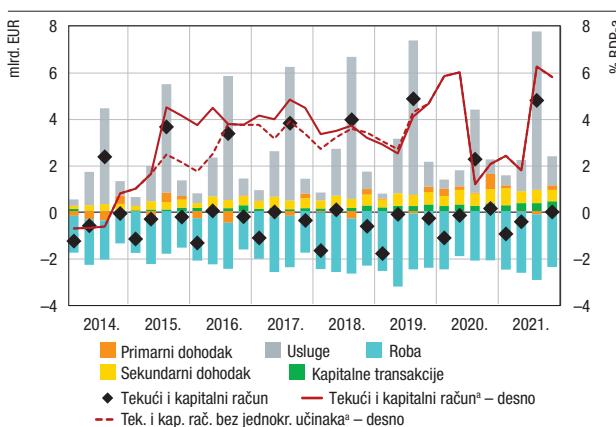
Napomena: Positivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za 2. tromjesečje odnose se na travanj.

Izvor: HNB

Slika 63. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

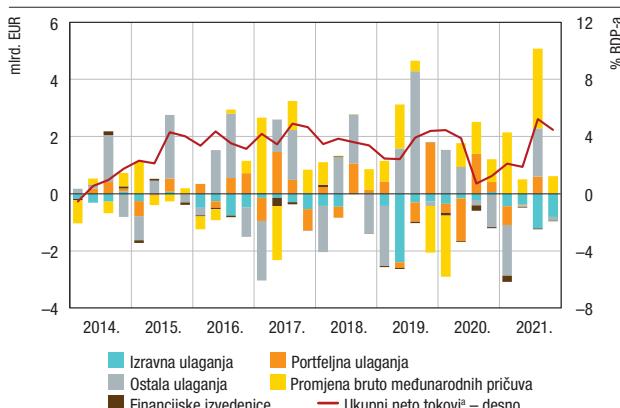
Izvor: HNB

Slika 64. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Zbroj posljednjih četiri tromjesečja

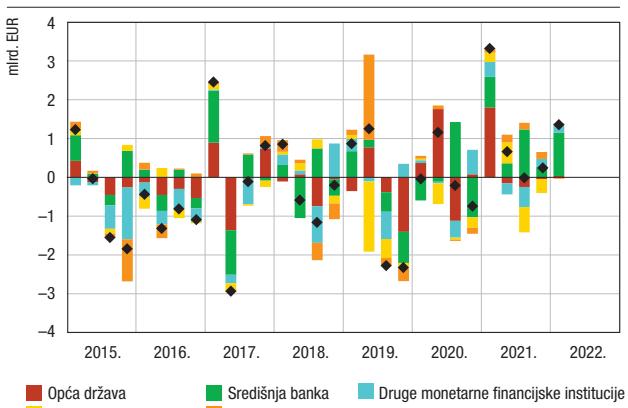
Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrenе koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

Slika 65. Tokovi na finansijskom računu prema vrsti ulaganja^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

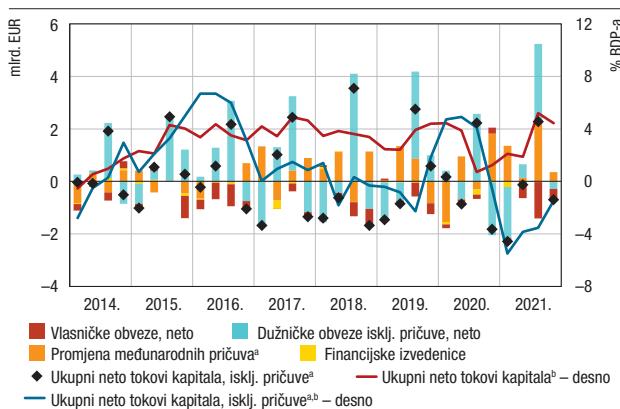
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

Slika 68. Transakcije bruto inozemnog duga

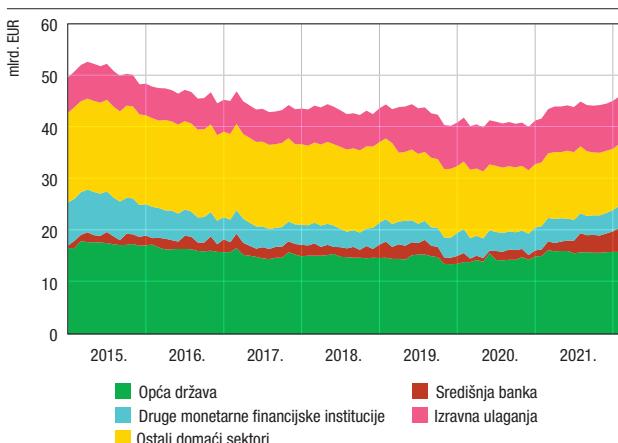
Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za prvo tromjesečje 2022. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvor: HNB

Slika 66. Tokovi na finansijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obvezne HNB-a.^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

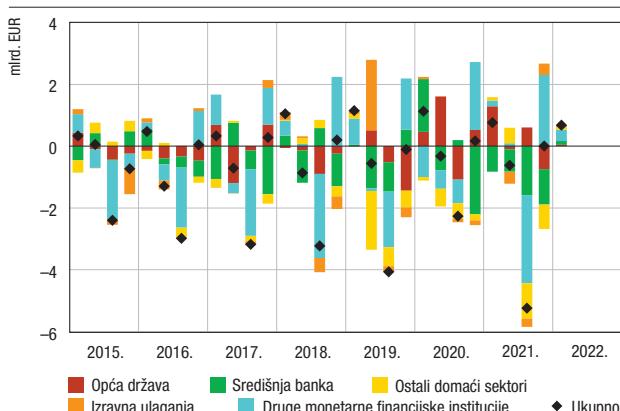
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

Slika 69. Bruto inozemni dug
na kraju razdoblja

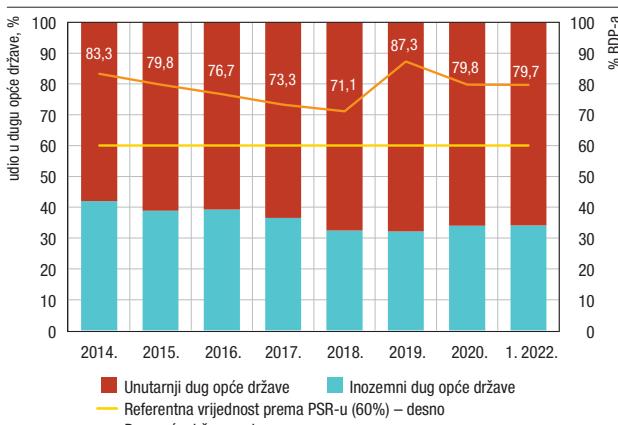
Napomena: Podaci zaključno s veljačom 2022.

Izvor: HNB

Slika 67. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za prvo tromjesečje 2022. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvor: HNB

Slika 70. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – XII. 2020.	I. – XII. 2021.
Ukupni prihodi	178.627	199.633
Izravni porezi	24.708	23.315
Neizravni porezi	70.709	83.103
Socijalni doprinosi	44.159	48.868
Ostalo	39.052	44.348
Ukupni rashodi	206.338	212.071
Socijalne naknade	64.658	66.870
Subvencije	14.243	11.599
Kamate	7.508	6.691
Naknade zaposlenicima	50.449	53.852
Intermedijarna potrošnja	31.831	35.536
Investicije	21.340	20.588
Ostalo	16.310	16.936
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-27.710	-12.438

Izvor: Eurostat; DZS

Tablica 4. Državni proračun

prema metodologiji računskog plana, u milijunima kuna

	I. – XI. 2020.	I. – XI. 2021.
1. Prihodi	119.155	138.600
2. Prodaja nefinancijske imovine	464	355
3. Rashodi	134.238	144.464
4. Nabava nefinancijske imovine	3.714	6.318
5. Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-) (1+2-3-4)	-18.333	-11.827

Izvor: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	I. 2021.	I. 2022.
Ukupna promjena duga	1.953	-303
Promjena unutarnjeg duga	-3.089	-566
– Gotovina i depoziti	12	2
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-737	113
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-2.414	-358
– Kratkoročni krediti	46	39
– Dugoročni krediti	-2	-362
Promjena inozemnog duga	5.041	263
– Gotovina i depoziti	0	0
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	100	-98
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	2.827	596
– Kratkoročni krediti	145	-199
– Dugoročni krediti	1.969	-36
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	88	110

Napomena: Promjena unutarnjeg duga opće države = (promjena pojedinih kategorija – konsolidacijski elementi)

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod	potr.	– potrošnja
BDP	– bruto domaći proizvod	PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
BDV	– bruto dodana vrijednost	PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)	RH	– Republika Hrvatska
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)	SDR	– posebna prava vučenja
BZ	– blagajnički zapisi	SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	tis.	– tisuća
dep.	– depoziti	T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
d. n.	– drugdje nespomenuto	TNZ	– Tržiste novca Zagreb
DZS	– Državni zavod za statistiku	tr.	– tromjeseče
EK	– Europska komisija	TZ	– trezorski zapisi
EMU	– Ekonomski i monetarna unija	val.	– valutni
engl.	– engleski		
ESB	– Europska središnja banka		
EU	– Europska unija		
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)		
fik.	– fiksni		
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu finansijskog posredovanja		
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost		
HAC	– Hrvatske autopiste		
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga		
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak		
HC	– Hrvatske ceste	AT	– Austrija
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju	BE	– Belgija
HNB	– Hrvatska narodna banka	BG	– Bugarska
HPB	– Hrvatska poštanska banka	CY	– Cipar
HWVI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)	CZ	– Češka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	DE	– Njemačka
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje	DK	– Danska
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	EE	– Estonija
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)	ES	– Španjolska
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)	FI	– Finska
Ina	– Industrija naftе d.d.	FR	– Francuska
ind.	– industrijski	GB	– Velika Britanija
IPC	– indeks potrošačkih cijena	GR	– Grčka
JTR	– jedinični troškovi rada	HR	– Hrvatska
MF	– Ministarstvo financija	HU	– Mađarska
mil.	– milijun	IE	– Irska
mlrd.	– milijarda	IT	– Italija
MMF	– Međunarodni monetarni fond	LT	– Litva
NDA	– neto domaća aktiva	LV	– Letonija
NIA	– neto inozemna aktiva	MT	– Malta
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti	NL	– Nizozemska
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)	PL	– Poljska
OP	– obvezna pričuva	PT	– Portugal
PDV	– porez na dodanu vrijednost	RO	– Rumunjska
		SI	– Slovenija
		SK	– Slovačka

Znakovi

- nema pojave
- ne raspolaze se podatkom
- 0 podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
- Ø prosjek
- a, b, c,... oznaka za napomenu ispod tablice i slike
- * revidirani podatak
- () nepotpun, nedovoljno provjeren podatak